

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

ОПРЕДЕЛЕНИЕ №1

София, 9 февруари 2010 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Евгени Танчев

Членове: Емилия Друмева

Владислав Славов

Димитър Токушев

Благовест Пунев

Пламен Киров

Красен Стойчев

Георги Петканов

Ванюшка Ангушева

Цанка Цанкова

Стефка Стоева

Румен Ненков

при участието на секретар-протоколита Милка Бонева разгледа в закрито заседание на 09.02.2010 г. конституционно дело № 19/2009 г., докладвано от съдията Владислав Славов.

Производството по делото е образувано на 28.12.2009 г. по искане на омбудсмана на Република България на основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията за обявяване за противоконституционно Решение на Народното събрание от 18.12.2009 г. (ДВ, бр.103 /2009 г.)

В искането се посочва, че с Решението от 18.12.2009 г. Народното събрание налага ограничителен вещноправен режим върху собствеността

на група български и чужди граждани, наследници на българските царе Фердинанд I и Борис III. Според омбудсмана цитираното решение е прието при нарушаване на следните конституционни разпоредби – чл. 6, ал. 2, чл. 8, чл. 17, ал. 1, 3 и 5, чл. 38 и чл. 84. Поддържа се, че оспорваното решение на парламента противоречи и на чл. 17, т. 1 от Хартата за основните права на Европейския съюз, и на чл. 1 „Защита на собствеността” от Допълнителния протокол към Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

За да се произнесе по допустимостта на искането, Конституционният съд взе предвид следното:

С третата поправка – Законът за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ЗИД на КРБ, ДВ, бр.27/2006 г.), омбудсманът бе включен в кръга на лицата, които могат да сезират Конституционния съд. Съгласно чл. 150, ал. 3 от основния закон, това правомощие на омбудсмана може да бъде упражнено само за установяване противоконституционност на закон, с който се нарушават права и свободи на гражданите. Очевидно е, че както видът на атакувания акт - закон, така и предметът на регулиране с него, засягащ права и свободи на граждани, трябва да съществуват кумулативно, като елементи от условията за допустимост на искането (чл. 26 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС)).

С искането, предмет на настоящото дело, омбудсманът атакува конституционността не на закон, а на решение на Народното събрание, с аргумент, че доколкото решенията имат общозадължителен характер (чл. 86, ал. 2 КРБ), когато не са свързани с вътрешната организация на парламента или с упражняването на правомощия по чл. 84, точки 4 до 14 от КРБ и създават права и задължения на граждани, организации и държавни органи, попадат в широкото понятие за „закон”.

Това разбиране на омбудсмана не може да бъде споделено.

Народното събрание приема закони, решения, декларации и обръщения (чл. 86, ал. 1 КРБ). Конституционен контрол върху тези актове и особено върху решенията Конституционният съд може да осъществява на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от КРБ (така Решение № 3/1991 г. по к.д. № 17/1991 г., Решение № 12/1992 г. по к.д. № 19/1992 г. и др.). Този контрол върху решенията обаче може да бъде задействан само от изчерпателно посочените субекти на инициатива в чл. 150, ал. 1 от основния закон. Омбудсманът, както изрично е посочено в ал. 3 на цитирания текст, има право да сезира Съда само за противоконституционност на закон. Не е налице основание за разширително тълкуване на това правомощие, тъй като компетентността на Конституционния съд, очертана в чл. 149, ал. 1, т. 2 от КРБ, ясно разграничава законите от другите актове, приемани от парламента, които подлежат на контрол от една страна и, от друга - правомощията на субектите, които могат да го сезират, респ. да ги атакуват (чл. 150, ал. 1 и 3).

Конституционният законодател не определя изчерпателно вида на решенията, които Народното събрание може да приема. Те, в съответствие с чл. 84, чл. 86, ал. 1 и др. от КРБ, могат да бъдат индивидуални актове, да имат нормативен характер или съчетани, но съдържанието им не е основание да бъдат приравнени на закон не само заради конкретните изисквания на чл. 3 от ЗНА относно предмета на регулиране, но и с оглед съществено различните правила за обсъждане, гласуване и приемане (чл. 88, ал. 1 и 2 от КРБ и чл. 66 и сл. от ПОДНС).

В исторически план, независимо от изложените по-горе правни съображения, предоставянето на омбудсмана възможност да се обръща към Конституционния съд, се установява от един преглед на разискванията при приемането на третата поправка на Конституцията. Предложения за конституционна промяна, даваща право на омбудсмана да сезира Конституционния съд, са направени след гласуването на първо четене на

ЗИД на КРБ (03.02.2006 г.), по време на което са изказани идеи в тази насока. Първоначално е обсъждано допълнение на чл. 150, ал. 1 за увеличаване на субектите на инициатива. Впоследствие, след пространни разисквания във Временната комисия за подготовка на предложения за промени в КРБ, се стига до решение правомощията на омбудсмана да бъдат ограничени само до възможност за сезиране на Конституционния съд така, както са посочени в новосъздадената ал. 3 на чл. 150 от Конституцията. Изрично изразената воля на народните представители, е в насока на омбудсмана да не се предоставят всички правомощия, а само тези, касаещи противоконституционността на закон, с който се засягат правата и свободите на гражданите, в който смисъл е създадена и новата трета алинея.

Изложеното е основание да се приеме, че омбудсманът няма правомощия да сезира Конституционния съд за контрол за конституционност на решение на Народното събрание, респ. искането по делото е недопустимо.

Независимо от горното, което е съществено за допустимостта на искането, за прецизност отразяваме, че същото е постъпило в Конституционния съд преди обнародване на решението в „Държавен вестник”, бр. 103/29.12.2009 г. (чл. 17, ал. 2 от ЗКС).

По тези съображения и на основание чл. 13 и 19 от ЗКС и чл. 26 от ПОДКС Конституционният съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТКЛОНЯВА като недопустимо искането на омбудсмана на Република България за обявяване за противоконституционно Решение на Народното събрание от 18.12.2009 г. (ДВ, бр. 103 /2009 г.)

Прекратява производството по делото.

Връща искането на омбудсмана, заедно с препис от настоящото определение.

Председател: Евгени Танчев